

Aan de leden van de vaste commissie voor Justitie en Veiligheid van de Tweede Kamer
T.a.v. de heer drs. P.H. van Meenen, voorzitter
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

Verzending naar de griffier, voorzitter en individuele leden per mail

Utrecht, 20 oktober 2020

Kenmerk: 201020/RJ/KOO/ako
Betreft: Notaoverleg Slachtofferbeleid 28 oktober 2020

Geachte voorzitter en leden van de Vaste Kamer commissie,

In verband met het Notaoverleg van 28 oktober 2020 vraagt Slachtofferhulp Nederland bijzondere aandacht voor de navolgende punten.

Slachtofferrechten

Recent heeft uw Kamer, op 13 oktober 2020, de Wet Uitbreiding Slachtofferrechten met grote meerderheid aangenomen. Slachtofferhulp Nederland ziet dit als een grote stap voorwaarts, aangezien de wensen van het slachtoffer in het strafproces hierdoor centraler komen te staan. Wel baart het groeiende onbegrip in de rechterlijke macht over de toenemende rechten van het slachtoffer in het strafproces zorgen. Een correcte bejegening van het slachtoffer is van groot belang. Slachtofferhulp Nederland vindt het een zorgelijke ontwikkeling dat er, in recente berichtgeving over de zaak Verstappen, tevens gesproken wordt over een 'aftakeling van de rechtstaat'.¹ Eerder heeft Slachtofferhulp Nederland voorgesteld dat de schending van de rechten van het slachtoffer consequenties voor het strafproces dient te hebben. Nog steeds zijn slachtofferrechten nauwelijks afdwingbaar en is honorering afhankelijk van de individuele rechter of officier van justitie. Slachtofferhulp Nederland ziet o.a. graag dat een slachtoffer een beroepsmogelijkheid heeft indien er geen beslissing wordt genomen op een verzoek tot inzage of afschrift van het strafdossier en het slachtoffer ook bijvoorbeeld zelfstandig een cassatiemiddel over de vordering benadeelde partij kan indienen.

¹ <https://www.nrc.nl/nieuws/2020/10/08/de-nabestaande-hoort-niet-op-de-stoel-van-de-officier-a4015299>

Privacy van slachtoffers

Na de analyse in het WODC rapport van 2015 naar de grondslagen en juridische kaders van privacy van slachtoffers en met het als speerpunt opnemen in de meerjarenagenda 2018-2020 van een betere bescherming van de privacy van het slachtoffer, zijn met name de laatste twee jaren belangrijke stappen gezet die leiden tot een betere bescherming van deze privacy.

Slachtofferhulp Nederland heeft hier met haar adviezen op een aantal wetsvoorstellen, het uitbrengen van het Witboek met concrete aanbevelingen, de organisatie van de Europese dag van het slachtoffer, succesvolle campagnes als 'Het witte balkje' en '#socialslachtoffer', informatievoorziening op de eigen website etc. in belangrijke mate aan bij kunnen dragen.

Maar beter is nog niet goed genoeg, zo blijkt helaas nog steeds uit vele actuele voorbeelden. Bescherming van de privacy van het slachtoffer vraagt verantwoordelijkheid, inspanning, maatwerk en bewustwording van alle betrokkenen. Slachtofferhulp Nederland is dan ook verheugd dat uw Kamer, op 13 oktober, heeft ingestemd met het amendement Van Wijngaarden/ Van Toorenburg waardoor de privacy van slachtoffers beter wordt beschermd. Het niet meer standaard vermelden van de privégegevens van het slachtoffer in het strafdossier is een belangrijke eerste stap. In lagere wetgeving zal dit verder worden uitgewerkt en Slachtofferhulp Nederland is graag bereid daarover verder van gedachten te wisselen.

In het witboek 'Privacy van het slachtoffer; feit of fictie' van Slachtofferhulp Nederland is ook aandacht gevraagd voor de privacybescherming van minderjarige zedenslachtoffers. Slachtofferhulp Nederland zou graag zien dat in een strafzaak met (meerdere) minderjarige zedenslachtoffers de slachtoffers standaard met nummer worden aangeduid. In artikel 21 lid 1 van de Europese Richtlijn tot vaststelling van minimumnormen voor de rechten, de ondersteuning en de bescherming van slachtoffers van strafbare feiten wordt expliciet aangegeven dat autoriteiten maatregelen dienen te nemen om te voorkomen dat publieke verspreiding plaatsvindt over de identificatie van een kindslachtoffer. Uit het witboek blijkt dat slachtoffers niet een leven lang het etiket 'slachtoffer' met zich mee willen dragen en zelf de regie willen hebben over hun leven. In de praktijk ziet Slachtofferhulp Nederland dat minderjarige zedenslachtoffers spijt hebben van het doen van aangifte, omdat hun naam in een openbare zitting wordt uitgesproken. Ook ouders worden hierdoor geconfronteerd met de vraag: 'hoe moet ik hierover in gesprek gaan met mijn kind, nu anderen weten dat mijn kind slachtoffer is geworden van een zedendelict?'

WODC onderzoeksrapport 'De bescherming van minderjarige slachtoffers'

Slachtofferhulp Nederland herkent zich in een groot deel van de aanbevelingen en suggesties die in het onderzoeksrapport worden gedaan. Slachtofferhulp Nederland wil n.a.v. dit onderzoek bijzondere aandacht vragen voor het volgende:

In het onderzoek komt het 'verkrijgen van schadevergoeding' aan de orde. De onderzoekers geven aan dat minderjarige slachtoffers meerdere stappen moeten doorlopen om een vordering tot schadevergoeding in te dienen en dat het daardoor lastig kan zijn om schadevergoeding te krijgen. Slachtofferhulp Nederland wil graag aandacht vragen voor de betaling van de schadevergoeding door het CJIB als de schadevergoedingsmaatregel is opgelegd.

Dit onderdeel is in het onderzoek niet belicht terwijl dit voor de 'bescherming van minderjarige slachtoffers' wel een belangrijk punt is. Het is in de civiele rechtspraak en bij de tegemoetkomingen van het SGM gebruikelijk dat een vergoeding ten behoeve van een minderjarige (deels) wordt betaald op een spaarrekening met BEM-clausule (Belegging Effecten en andere gelden Minderjarigen). Het geld op deze rekening komt pas 'vrij' als de minderjarige 18 jaar wordt.

Hierdoor wordt gewaarborgd dat de schadevergoeding het minderjarige slachtoffer toekomt en niet wordt opgemaakt door de wettelijk vertegenwoordiger.

Het CJIB maakt het schadebedrag over op het opgegeven bankrekeningnummer. Bij minderjarige slachtoffers is dit vaak het bankrekeningnummer van de wettelijk vertegenwoordiger waardoor er geen garantie is dat de schadevergoeding het minderjarige slachtoffer ook daadwerkelijk toekomt. Slachtofferhulp Nederland pleit er daarom voor dat het CJIB bij de uitbetaling aan minderjarige slachtoffers ook de eis van een spaarrekening met BEM-clausule stelt. Slachtofferhulp Nederland zou graag zien dat er onderzoek wordt gedaan naar de uitvoeringsmogelijkheden in dit kader.

Tevens vraagt Slachtofferhulp Nederland graag aandacht voor minderjarige slachtoffers die slachtoffer zijn van handelen door een ouder of wettelijk vertegenwoordiger. Gedacht kan worden aan een minderjarig kind dat seksueel misbruikt wordt door een ouder. In de huidige situatie is het lastig om een schadevergoeding toegewezen te krijgen door de strafrechter. Exemplarisch is een uitspraak van de rechtbank Den Haag van 10 augustus 2017.² Een vader wordt veroordeeld voor het langdurig seksueel misbruik van zijn twee minderjarige dochters. Het verzoek tot schadevergoeding is ondertekend door de moeder. De vader verzet zich tegen de toewijzing van de vordering en aangezien de vader nog ouderlijke macht heeft worden de vorderingen van beide dochters niet-ontvankelijk verklaard. Graag ziet Slachtofferhulp Nederland dat voor deze situaties een oplossing wordt gezocht, zodat ook deze minderjarige slachtoffers recht krijgen op een schadevergoeding.

Signalen seksueel misbruik Jehova's Getuigen gemeenschap

In de reactie van de minister op de signalen seksueel misbruik Jehova's Getuigen gemeenschap worden ten aanzien van het creëren van laagdrempelige voorzieningen waar slachtoffers zich kunnen melden en ondersteuning kunnen krijgen het meldpunt Verbreek de Stilte en Stichting Reclaimed Voices genoemd.

Zoals ook blijkt uit het rapport van de Universiteit Utrecht is openlijk praten over seksualiteit taboe binnen de gemeenschap, wat het bespreekbaar maken van seksueel misbruik erg moeilijk maakt. Daarnaast leven Jehova's Getuigen volgens het Bijbelse principe dat je een 'broeder' niet voor het gerecht brengt. Er heerst daardoor ontzettend veel angst, schuld en schaamte om misbruik aan te kaarten, uit angst voor bijvoorbeeld verstoting uit de gemeenschap. Dit heeft natuurlijk ook invloed op het melden van misbruik (zowel binnen de gemeenschap als daarbuiten) en het doen van aangifte. Daarnaast is er vaak geen vertrouwen in seculiere organisaties.

² Rechtbank Den Haag 10 augustus 2017, ECLI:NL:RBDHA:2017:8910.

Slachtofferhulp Nederland is blij met de versterking van het meldpunt Verbreek de Stilte en de ondersteuning die Stichting Reclaimed Voices kan bieden, maar is benieuwd hoe de drempel voor slachtoffers daadwerkelijk wordt verlaagd om wel melding te doen of ondersteuning te zoeken.

Naar ik aanneem hebben wij u hiermee voldoende geïnformeerd. Mocht u nog vragen hebben dan zijn wij uiteraard graag bereid deze te beantwoorden.

Met vriendelijke groet,

mr Rosa H.M. Jansen MPA
Voorzitter Raad van Bestuur

C.c. Minister voor Rechtsbescherming, de heer drs. S. Dekker